

Spis treści

O Autorach	XIII
Wykaz skrótów	XV
Wprowadzenie	XIX
Rozdział I. Uzyskanie mandatu radnego (<i>Paweł Sadowski</i>)	1
1. Potwierdzenie uzyskania mandatu radnego	1
2. Zwołanie sesji inauguracyjnej	2
3. Porządek obrad sesji inauguracyjnej, uzupełnienie porządku obrad	2
4. Prowadzenie obrad	3
5. Ślubowanie radnych	3
6. Wybór przewodniczącego i wiceprzewodniczących rady/sejmiku	4
7. Przeprowadzenie głosowania w sprawie wyboru przewodniczącego i wiceprzewodniczących	5
8. Zgłaszanie kandydatur	6
9. Procedura głosowania i wybór komisji skrutacyjnej	6
10. Potwierdzenie wyboru przewodniczącego	8
11. Ślubowanie wójta	9
12. Wzory	11
12.1. Zaświadczenie o wyborze radnego gminy	11
12.2. Zaświadczenie o wyborze radnego powiatu	12
12.3. Zaświadczenie o wyborze radnego województwa	13
12.4. Uchwała w sprawie stwierdzenia wyboru przewodniczącego rady gminy ...	14
12.5. Uchwała w sprawie stwierdzenia wyboru starosty	14
12.6. Uchwała w sprawie stwierdzenia wyboru przewodniczącego rady powiatu	15
Rozdział II. Prawa i obowiązki radnego (<i>Paweł Sadowski</i>)	17
1. Obowiązki radnego	17
1.1. Godne, rzetelne i uczciwe wykonywanie obowiązków	17
1.2. Dobro mieszkańców	18
1.3. Prawo do informacji	19

1.4. Diety i zwrot kosztów podróży	19
1.4.1. Radny gminy	22
1.4.2. Radny powiatu	22
1.4.3. Radny sejmiku	22
1.5. Zwrot kosztów podróży	23
2. Ochrona stosunku pracy radnego	23
2.1. Cel ochrony stosunku pracy radnego	24
2.2. Gwarancja zachowania stosunku pracy po wygaśnięciu mandatu	26
3. Ograniczenia dotyczące radnego	26
3.1. Zakaz nawiązywania stosunku pracy w urzędzie gminy, powiatu i województwa samorządowego	26
3.2. Zakaz łączenia mandatu radnego z pełnieniem określonych funkcji	27
3.3. Zakaz zawierania z radnym umów cywilnoprawnych	28
3.4. Zakaz podejmowania dodatkowych zajęć lub otrzymywania darowizn mogących podważać zaufanie wyborców do wykonywania mandatu	29
3.5. Zakaz prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek lub wspólnie z innymi osobami z wykorzystaniem mienia komunalnego gminy	29
3.6. Zakaz posiadania pakietu udziałów lub akcji	32
4. Kluby radnych	32
4.1. Zasady i proces tworzenia klubów	33
4.2. Reprezentacja klubów w komisji rewizyjnej	35
5. Wzory	36
5.1. Uchwała w sprawie diet dla radnych rady gminy	36
5.2. Uchwała w sprawie diet dla radnych rady powiatu	37
5.3. Uchwała w sprawie diet dla radnych sejmiku województwa	39
5.4. Uchwała w sprawie odmowy wyrażenia zgody na rozwiązanie stosunku pracy z radnym	41
5.5. Uchwała w sprawie odmowy wyrażenia zgody na rozwiązanie stosunku pracy z radnym powiatu	42
5.6. Uchwała w sprawie odmowy wyrażenia zgody na rozwiązanie stosunku pracy z radnym	43
5.7. Uchwała w sprawie zgody na rozwiązanie stosunku pracy z radnym	44
5.8. Regulamin Klubu Radnych	44

Rozdział III. Prawa i obowiązki przewodniczącego i wiceprzewodniczącego rady (sejmiku) (Paweł Sadowski)	47
1. Skrócenie kadencji przewodniczącego i wiceprzewodniczących rady (sejmiku) .	47
1.1. Rezygnacja	47
1.2. Odwołanie	48
2. Zadania przewodniczącego rady (sejmiku)	50
2.1. Zwoływanie sesji	51

2.2. Procedura zwoływania nadzwyczajnej sesji rady (sejmiku)	52
2.3. Przewodniczenie sesji i uprawnienia porządkowe	52
2.4. Podpisywanie uchwał	53
2.5. Piecza nad organizacją ciał kolegialnych	53
2.6. Zadania kontrolne	53
2.7. Reprezentowanie rady (sejmiku)	54
2.8. Przyjmowanie interpelacji i zapytań radnych	55
2.9. Wykonywanie uprawnień pracodawcy wobec wójta	55
2.10. Uprawnienia przewodniczącego względem radnych	56
2.11. Sporządzanie protokołu	56
2.12. Uprawnienia względem pracowników urzędu	56
2.13. Zawiadamianie o przeszkodzie w wykonywaniu zadań i kompetencji wójta	57
3. Zadania wiceprzewodniczącego	57
Rozdział IV. Komisje rady (Anna Kujaszewska)	59
1. Komisje stałe i doraźne	59
2. Skład komisji stałych i doraźnych	60
3. Praca komisji stałych i doraźnych	61
4. Komisja rewizyjna	63
4.1. Zakres działania komisji	64
4.2. Członkowie komisji	65
5. Komisja bezpieczeństwa	66
6. Wzory	68
6.1. Uchwała w sprawie delegowania radnych do składu Komisji Bezpieczeństwa i Porządku	68
6.2. Uchwała Rady Gminy w sprawie wyboru członków Komisji Rewizyjnej Rady Gminy	69
6.3. Zarządzenie Starosty w sprawie powołania Komisji Bezpieczeństwa i Porządku	70
Rozdział V. Administracyjne zaplecze pracy radnego (Grażyna Zajączkowska)	71
1. Obsługa techniczno-organizacyjna posiedzeń rady (sesje i komisje)	71
1.1. Sesje	72
1.1.1. Zawiadomienie o sesji	72
1.1.2. Organizacja obrad	73
1.1.3. Przebieg obrad	73
1.2. Komisje	75
1.2.1. Zawiadomienie o komisji	75
1.2.2. Organizacja obrad	76
1.2.3. Przebieg obrad	76
2. Wspieranie radnych w sprawowaniu mandatu	76

2.1. Zapewnienie obsługi sekretariatu przewodniczącego i wiceprzewodniczących	77
2.2. Kluby radnych	77
2.3. Obsługa medialna	78
2.4. Obsługa delegacji	78
2.5. Obsługa prawna	78
2.6. Upoważnienie do przetwarzania danych/upoważnienie do dostępu do informacji niejawnych	79
2.7. Dieta i koszty podróży służbowych	79
3. Wzory	79
3.1. Wzór protokołu z posiedzenia komisji	79
3.2. Wzór upoważnienia do przetwarzania danych osobowych	81
3.3. Wzór ewidencji obecności radnych na posiedzeniach komisji	81
Rozdział VI. Proces uchwałodawczy w radzie gminy/powiatu (Agata Sobolewska) ...	83
1. Wprowadzenie	83
2. Zadania rady w sferze uchwałodawczej	85
2.1. Zadania wyłączne rady gminy	85
2.2. Zadania rady powiatu	87
3. Sesje rady gminy/powiatu	88
3.1. Pierwsza sesja rady	88
3.2. Zawiadamianie członków rady o sesjach	89
4. Porządek obrad	92
5. Stanowienie prawa w gminie	94
6. Stanowienie prawa w powiecie	95
7. Obywatelska inicjatywa uchwałodawcza	96
8. Inicjatywa uchwałodawcza	96
9. Głosowanie	98
10. Akty prawa miejscowego, uwagi ogólne	100
11. Treść i przedmiot uchwały	101
Rozdział VII. Finanse samorządowe (Robert Gawłowski, Agata Sobolewska)	105
1. Podstawowe regulacje prawne dotyczące finansów JST	105
1.1. Europejska Karta Samorządu Lokalnego	105
1.2. Finansowanie JST w Konstytucji RP	106
1.3. Przepisy rangi ustawowej regulujące kwestię finansowania JST	107
1.4. Kontrola finansów samorządowych	111
2. Budżet JST jako podstawowa instytucja finansów samorządowych	112
2.1. Pojęcie budżetu JST i treść uchwały	112
2.2. Dochody JST	113
2.3. Wydatki w budżecie JST	114
2.4. Przychody i rozchody	115

3. Uchwała budżetowa JST	116
3.1. Szczegółowość planu	116
3.2. Tworzenie projektu uchwały budżetowej	117
3.2.1. Uchwała w sprawie trybu prac nad projektem uchwały budżetowej .	118
3.2.2. Uzasadnienie projektu uchwały budżetowej	119
3.3. Opiniowanie projektu uchwały budżetowej przez RIO	120
4. Wieloletnia prognoza finansowa JST	120
4.1. Elementy WPF	120
4.2. Przyjęcie WPF	121
5. Procedura budżetowa JST	122
5.1. Uchwalanie budżetu JST	122
5.2. Wykonywanie budżetu JST	124
5.3. Zasady wykonywania budżetu JST	124
5.4. Sprawozdania z wykonywania budżetu JST	125
Rozdział VIII. Nadzór i kontrola (<i>Robert Gawłowski</i>)	129
1. Kontrola a nadzór w administracji publicznej	129
2. Rodzaje kontroli i nadzoru	131
3. Kontrola i nadzór wewnętrzny w JST	131
4. Kontrola i nadzór zewnętrzny w samorządzie terytorialnym	133
5. Inne narzędzia kontrolne	136
Rozdział IX. Konsultacje i partycypacja społeczna (<i>Robert Gawłowski, Grażyna Zajączkowska</i>)	139
1. Istota i znaczenie konsultacji społecznych	139
2. Konsultacje społeczne w przepisach prawnych	140
3. Inne formy konsultacji i partycypacji społecznej	145
4. Raport o stanie gminy, powiatu, województwa	148
5. Jednostki pomocnicze	149
6. Młodzieżowa rada	154
7. Rada seniorów	155
Rozdział X. Realizacja zadań publicznych (<i>Robert Gawłowski</i>)	157
1. Wprowadzenie	157
2. Formy organizacyjno-prawne realizacji zadań publicznych	160
3. Realizacja zadań publicznych przez spółki z udziałem jednostek samorządu terytorialnego	163
4. Zlecanie zadań publicznych podmiotom zewnętrznym (NGO lub podmioty prywatne)	164
4.1. Powierzanie realizacji zadań organizacjom pozarządowym i organizacjom pożytku publicznego	164
4.2. Zlecanie zadań podmiotom prywatnym	167
5. Współtworzenie zadań publicznych	168

Rozdział XI. Oświadczenia majątkowe radnych (<i>Agata Sobolewska</i>)	173
1. Wprowadzenie	173
2. Zasady wypełniania oświadczenia majątkowego	174
2.1. Treść oświadczenia majątkowego radnego	174
2.1.1. Środki pieniężne i nieruchomości	177
2.1.2. Udziały i akcje	178
3. Majątek nabyty od Skarbu Państwa bądź samorządu	178
4. Działalność gospodarcza	179
5. Stanowiska zajmowane w spółkach	179
6. Dochody	179
7. Mienie ruchome	179
8. Zobowiązania	180
9. Część B. Majątek osobisty i majątek wspólny małżonków	180
10. Tryb i forma składania oświadczeń majątkowych	183
11. Sankcje za niezłożenie oświadczenia majątkowego	184
11.1. Ewidencja oświadczeń majątkowych	186
11.2. Załączane dokumenty i odpowiedzialność za ich treść	187
12. Kontrola oświadczeń majątkowych	188
12.1. Rola Centralnego Biura Antykorupcyjnego w procesie kontroli oświadczeń majątkowych	188
12.2. Skutki złożenia niezgodnego z prawdą oświadczenia majątkowego	190
Rozdział XII. Przepisy antykorupcyjne (<i>Anna Kujaszewska</i>)	193
1. Zakaz zatrudniania radnego w urzędzie gminy, starostwie powiatowym i urzędzie marszałkowskim oraz kontynuowania zatrudnienia z osobami, które uzyskały mandat	193
2. Zakaz sprawowania funkcji kierowniczych w gminnych, powiatowych, wojewódzkich jednostkach organizacyjnych	198
3. Zakaz powierzania radnemu wykonywania pracy na podstawie umowy cywilnoprawnej	201
4. Zakaz podejmowania zajęć oraz zakaz otrzymywania darowizn mogących podważyć zaufanie	204
5. Zakaz prowadzenia działalności gospodarczej z wykorzystaniem mienia komunalnego	206
5.1. Prowadzenie działalności gospodarczej	207
5.2. Zarządzanie działalnością gospodarczą	208
5.3. Wykorzystanie mienia	208
6. Najem, wieczyste użytkowanie gruntów JST w świetle zakazu prowadzenia działalności gospodarczej z wykorzystaniem mienia JST	212
7. Zakaz łączenia mandatu radnego	216
8. Wygaśnięcie mandatu radnego – procedura	217
9. Wzory	221

9.1. Uchwała z przedmiocie wygaśnięcia mandatu radnego z powodu naruszenia zakazu prowadzenia działalności gospodarczej z wykorzystaniem mienia gminy	221
Rozdział XIII. Ochrona dóbr osobistych radnego (Anna Kujaszewska)	223
1. Wprowadzenie	223
2. Ochrona dóbr osobistych	223
3. Dobra osobiste JST	228
4. Ochrona wizerunku radnego	229
5. Naruszenie dóbr osobistych w prasie	234
6. Podawanie nieprawdziwych danych i naruszenie dóbr osobistych w czasie kampanii wyborczej	237
7. Zniesławienie	238
8. Zniewaga	243
Rozdział XIV. Wykonywanie mandatu radnego a dostęp do informacji publicznej (Kazimierz Pawlik)	245
1. Wprowadzenie	245
2. Konstytucyjne i ustawowe podstawy dostępu do informacji publicznej	246
3. Zasady i tryb udostępniania informacji w ustawie o dostępie do informacji publicznej	246
3.1. Definicja i katalog informacji publicznej	247
3.2. Udostępnianie informacji przetworzonej	248
3.3. Przesłanka szczególnej istotności dla interesu publicznego	249
3.4. Powszechne udostępnienie informacji za pośrednictwem Biuletynu Informacji Publicznej (BIP)	250
3.5. Procedura udostępnienia informacji publicznej na wniosek	250
3.6. Procedura odmowy udostępnienia informacji publicznej	252
3.7. Wgląd do dokumentów urzędowych	253
3.7.1. Odmowa wglądu do dokumentów urzędowych – przykłady w orzecznictwie	254
3.7.2. Wgląd do dokumentów wewnętrznych i innych	254
4. Dostęp do informacji z zakresu finansów publicznych	256
5. Formy jawności	256
6. Inne informacje jawne z mocy prawa	257
7. Tajemnice wyznaczające granice prawa do informacji publicznej i inne ograniczenia jej dostępności	258
7.1. Tajemnica przedsiębiorcy	258
7.2. Tajemnica zamówień publicznych	259
7.3. Tajemnica postępowania administracyjnego	260
7.4. Tajemnica pomocy społecznej	261
7.5. Tajemnica skarbowa	262
7.6. Prywatność jako przesłanka odmowy dostępu do informacji	262

7.7. Ochrona danych osobowych a dostęp do informacji publicznej	263
8. Wzory	265
8.1. Wzór wniosku radnego o udostępnienie informacji publicznej	265
8.2. Wzór pisma informującego o nieposiadaniu wnioskowanej informacji publicznej	266
8.3. Wzór pisma przewodniego przy udostępnieniu informacji publicznej	267
8.4. Wzór powiadomienia o terminie udostępnienia informacji	268